

Predtým zák.č. 94/1963 Zb. platil 40 rokov
Nová právna úprava – zák.č. 36/2005 Z.z.

Základné zásady – čl. 1-4

1 – 4 Zák. o rodine

Manželstvo – dobrovoľný slobodný zväzok muža a ženy uzavretý po splnení podmienok zákonom stanovených

Účel – trvalé harmonické spoločenstvo,
riadna výchova detí

snúbenci – majú poznať svoje charakterové vlastnosti a zdravotný stav – reprodukčná funkcia rodiny, ku ktorej manželstvo smeruje

čl.14 – odlišnosti od iných vzťahov
podmienky uzavretia manželstva § 2

§ 3 konzulárny sobáš

môže uzavrieť aj pred príslušným orgánom cudzieho štátu, kde sa zdržuje za predpokladu, že sa neprieči kogentným ustanoveniam slovenského právneho poriadku – výhrada verejného poriadku

§ 6 – doklady

Ods. 5 – preukázať, že skoršie manželstvo zaniklo alebo bolo vyhlásené za neplatné

§ 7 – ohrozený život, netreba doklady preukazovať

Vyhlásenie, že sú nie známe okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva

§ 8 – zástupca, musia byť pre to dôvody

Plnomocenstvo – písomná forma

Podpis úradne osvedčený – inak manželstvo nevznikne

Okolnosti vylučujúce uzavretie manželstva - § 9

- porušenie princípu monogamie - konvalidácia – ak manželstvo skoršie zanikne alebo je vyhlásené za neplatné
- príbuzenský vzťah – Ø
- manželstvo maloletého – staršie ako 16 rokov môže po povolení súdom – konvalidácia ak dovŕší 18 rokov alebo ak manželka otehotnela
- duševná porucha - § 12
 - rozhodne o neplatnosti bez návrhu

§ 14 – neplatnosť na návrh

právo zanikne uplynutím 1 roka, keď sa o dôvodoch dozvedel

§ 16 – neplatné manželstvo sa považuje za neuzavreté

pomery sa posudzujú ako u rozvedených manželov

§ - zdanlivé manželstvo

- vynútené násilím
- osoba mladšia ako 16 rokov
- nepríslušný úrad alebo pred cirkvou
- v cudzine pred nekompetentným orgánom
- zástupca bez platného plnomocenstva

- od začiatku neexistuje
- konvalidácia nie je možná

§ 80 O.s.p. v prípade pochybností možno sa domáhať vyslovenia či tu manželstvo je alebo nie je

BSM vzniká v neplatnom manželstve.
nevzniká v zdanlivom manželstve, konvalidácia nie je možná.

Vzťahy medzi manželmi – §18-21**§ 19 – rozhodujú spoločne**

- nedohodnú sa o podstatných veciach rozhodne súd
- k zamestnaniu nie je potrebný súhlas druhého manžela

Zánik manželstva – smrť

- vyhlásenie za mŕtveho

ROZVOD

– len v odôvodnených prípadoch

- na návrh
- prihliada na príčiny rozvratu a záujem maloletých detí
- upraví sa výkon rodičovských práv a povinností na čas po rozvode
- dohoda – rozhodnutie súdu
- aj úprava styku –
- prednosť dohoda § 25 – styk sa neupraví, ak ho rodičia žiadajú neupraviť
- potom rozhodnutie súdu
- môže obmedziť styk alebo ho zakázať
- asistovaný styk

STRIEDAVÁ OSOBNÁ STAROSTLIVOSŤ - § 24 ods. 2

- záujem dieťaťa a budú lepšie zabezpečené potreby dieťaťa
- obidvaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať a majú o striedavú starostlivosť záujem
- vyplýva z práva dieťaťa na starostlivosť zo strany oboch rodičov
- vhodná od veku, keď dieťa môže navštevovať predškolské zariadenie
- ak sú rovnaké pomery – výživné sa neurčuje

§ 25 ods. 4 – zmena výchovného prostredia, ak jeden z rodičov bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk

§ 25 ods. 5 – úprava styku s blízkymi príbuznými str. 64 § 116 OZ.

§ 26 – zmena rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohoda o výkone rodičovských práv a povinností

R 14/65

R 72/75

§ 27 – spoločné priezvisko po rozvode

§ 28 – rodičovské práva a povinnosti

- majú obaja rodičia, sú povinní chrániť záujem dieťaťa

Pojem výchova – nielen osobná starostlivosť, ale aj rozhodovanie o dieťati vo veciach, o ktorých samo dieťa nemôže rozhodovať – justičná revue 1990 č. 1

Nevykonávajú obaja

– ak jeden nežije

- je neznámy

- nemá spôsobilosť na právne úkony

- je pozbavený rodičovských práv a povinností

- výkon mu bol obmedzený alebo pozastavený

§ 29 ods. 1

– priznanie rodičovských práv a povinností rodičovi staršiemu ako 16 rokov, aj je predpoklad, že zabezpečí ich výkon v záujme dieťaťa

§ 29 ods. 2

– majetkový opatrovník – podrobnejšie § 33

§ 30

- postavenie rodiča

- aj manžel rodiča sa má právo podieľať na výchove dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v spoločnej domácnosti

§ 31

- zastupovanie malol. dieťaťa

- zastupujú rodičia

- kolízny opatrovník – vzťahujú sa ustanovenia § 60-61

§ 32

- správa majetku dieťaťa

- použitie výnosov majetku dieťaťa

- odovzdať majetok do 30 dní od plnoletosti

§ 33

- majetkový opatrovník

- fyzická osoba

- obec alebo iná právnická osoba

§ 35

- nezhoda rodičov

- podstatné veci

§ 36 – ÚPP ↔ rozdiel s § 24 (§ 65)

- rodičia spolu nežijú
- dohodnú sa
- nedohodnú sa – upraví súd

§ 36 ods. 2

- úprava styku s blízkymi osobami, ak jeden z manželov zomrie
- zverenie do budúcnosti
- výživné od návrhu

§ 37 – VÝCHOVNÉ OPATRENIA**ods.2**

- napomenutie
- dohľad
- obmedzenie dieťaťa
- výchovné poradenstvo

ods. 3

- odňaté zo starostlivosti, náhr.rod., pestúnov aj proti ich vôli →
- diagnostický ústav – 6 mesiacov
- špecializované zariadenie – 6 mesiacov
- resocializačné zariadenie – pre drogovu závislých

možno spájať v ods. 2 a 3

- vykonávanie sleduje súd
- hodnotí účinnosť
- zruší, ak pominú dôvody

§ 38

- ods. 1) bráni prekážka → pozastaví výkon RPP
- ods. 2) obmedzí výkon RPP
- ods. 4) pozbavenie RPP – netýka sa vyživovacej povinnosti

§ 39

- vykonáva RPP pri pozastavení, obmedzení alebo pozbavení RP

§ 40

- vzťahy v rodine
- priezvisko – meno – ak sa nedohodnú, určí súd
- zmena mena a priezviska dieťaťa staršieho ako 15 rokov sa vyžaduje súhlas

§ 43 → § 100 O.s.p.

Názor dieťaťa

§ 44 Náhradná starostlivosť

- ak starostlivosť nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť
- osobná starostlivosť inej osoby než rodiča NOS
- pestúnska starostlivosť
- ústavná starostlivosť

str. 135

§ 45 NOS

Vykonáva v rovnakom rozsahu ako rodičia

- zveriť manželom
- jednému manželovi so súhlasom druhého manžela

§ 47 ZÁNIK**§ 48 PESTÚNSKA STAROSTLIVOSŤ****§ 54 ÚSTAVNÁ STAROSTLIVOSŤ****§ 56 PORUČNÍCTVO**

- poručník – zastupuje, spravuje majetok, zabezpečuje výchovu
rodičia nie sú nažive

sú nažive – ak bol výkon RPP pozastavený

fyz.osoby

obec

org. Soc.práv.ochrany, kým nie je poručník ustanovený sa opatrovník podľa § 60

§ 60 OPATROVNÍCTVO

KOLÍZNY OPATROVNÍK § 31 použijú sa ust. § 60, § 61

MAJETKOVÝ OPATROVNÍK § 33

PORUČNÍK § 56

- koná obdobne ako rodičia, nie je povinný osobne sa starať

OPATROVNÍK § 60,§61

- aj z iných dôvodov je potrebný opatrovník okrem prípadov podľa § 39 ods. 3 a § 57 ods. 4
a je to v záujme maloletého

VÝŽIVNÉ**§ 62-§ 81 Zákona o rodine**

VP – rodičia deti § 62 - § 65

VP – deti – rodičia § 66 - § 67

- ostatní príbuzní § 68-§ 70

- manželia § 71 - § 73

Príspevok – rozvedení manželia § 72 - § 73

Úhrada nákladov nevydatej matke § 74

Všeobecné ustanovenia § 75 - § 81

RODIČIA – DETI § 62-§65**§ 65**

– súd upraví, ak rodičia spolu nežijú

- žijú, ale jeden z rodičov si ju neplní dobrovoľne

- výživné plnoletých len na návrh

§ 62

- kým dieťa nie je schopné samé sa živiť
- rovnaká životná úroveň
- možnosti, schopnosti, majetkové pomery, určiť vždy 30% zo životného minima na nezaopatrené dieťa
- osobná starostlivosť
- výživné prvoradé aj na úkor osobných potrieb
- má spotrebný charakter – úhrada priebežných nákladov – jednorázová úhrada potrieb nie – možno zvažovať zmenu výživného, ak nastala zmena pomerov

§ 63 ods. 1

- edičná povinnosť – iná než závislá činnosť – preukázať príjmy, ak nie 20-násobok životného minima

§ 63 ods. 2

- neberú sa do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť
- predpokladaný príjem

§ 63 ods. 3

- tvorba úspor – aj pre maloleté aj plnoleté dieťa
- prelomená zásada spotrebného charakteru výživného str. 221
- ak to dovoľujú majetkové pomery povinného
- určí sa výživné a úspory – na nakladanie je potrebný súhlas súdu
- výber účtu právo a povinnosť oprávneného

§ 64 TEZAUURÁCIA výživného**§ 66 VP – deti rodičia**

- deti schopné samy sa živiť → povinné zabezpečiť rodičom primeranú výživu, ak to potrebujú
- tezaurácia a úspory nie
- od návrhu – nemožno prekročiť návrh
- rozpor s dobrými mravmi
- nie je povinnosť rovnakej životnej úrovne
- VP medzi manželmi, príspevok na výživu rozvedeného predchádza túto VP
- ak je detí viac, podľa miery schopností, možností a majetkových pomerov

§ 68 – VP – ostatní príbuzní

- predkovia → potomkovia vzájomná vyživovacia povinnosť, ak to nevyhnutne potrebujú
- príbuzní v priamom rade
- povinní plnia svoju vlastnú povinnosť, nie za niekoho (§ 89 ods. 1)
- nevyhnutnosť je najnižšia miera dôvodnosti

§ 71

- vyživovacia povinnosť medzi manželmi
- životná úroveň manželov má byť zásadne rovnaká
- rozpor s dobrými mravmi § 75 ods. 2
- žena na MD – ak jej pomáhajú rodičia nepočíta sa to do výživného, je to dobrovoľné plnenie

§ 72

- príspevok na výživu rozvedeného manžela
- rozvedený manžel – nie je schopný sám sa živiť – primeraná výživa
- prihliada sa na príčiny rozvodu
- 5 rokov od právoplatnosti rozvodu
- predĺžiť, ak s objektívnych dôvodov nie je schopný sám sa živiť ani po tejto dobe
- má zverené dieťa s dlhodob nepriaznivým zdravotným stavom
- sám má dlhodob nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci sústavnú opateru
- nemá sankčný charakter, je irelevantné, prečo došlo k rozvodu, môže súd nepriznať, ak je v rozpore s dobrými mravmi, aj keby bola splnená podmienka odkázanosti

§ 74

- úhrada nákladov nevydatej matky

2 situácie:

ods.1 – otec, za ktorého matka nie je vydatá → povinný prispievať po dobu 2 rokov najneskôr od pôrodu primerane na výživu a príspevok na úhradu nákladov spojených s pôrodom a tehotenstvom – ide o 2 nároky

Premlčí sa 3 roky od pôrodu

ods. 2 – tehotná žena → muž, ktorého otcovstvo je pravdepodobné → aby poskytol vopred – potrebnú sumu na zabezpečenie jej výživy

- príspevok na úhradu nákladov s pôrodom a tehotenstvom
- potrebnú sumu na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by žene patrila MD

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

§ 75**§ 76**

- výživné v splátkach
- započítanie prípustné len dohodou
- u maloletých nie

§ 77 - § 78

- u malol. dieťaťa sa spotrebované výživné nevracia

§ 81

- úprava VP – pri náhradnej osobnej starostlivosti
- výživné do ústavu môže prevyšovať tzv. ošetrovné

OCHRANNÁ VÝCHOVA

- trestný súd str. 277

URČENIE RODIČOVSTVA

URČENIE MATERSTVA

§ 82ods. 1

- matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila
- dohody a zmluvy v rozpore s ods. 1 sú neplatné

§ 83

- návrh matka
- otec
- ten, kto preukáže, že má na tomto určení právny záujem

URČENIE A ZAPRETIE OTCOVSTVA**§ 84**

- zákonná domnienka
- súhlasné vyhlásenie rodičov
- rozhodnutie súdu

§ 85

- manžel matky → rozpor § 89

§ 86

- zapretie otcovstva – stratil platnosť PL ÚS 1/10

§ 87

- podmienky zapretia otcovstva pri asistovanej reprodukcii

§ 88

- práva zaprieť otcovstvo má:
- manžel voči matke a dieťaťu →
ak nežije
Jednu z nich voči druhému →
ak nežijú toto právo nemá
- matka od 3 rokov od narodenia dieťaťa

§ 90

- Súhlasné vyhlásenie rodičov
- k nariadenému - k nenariadenému
- na matrike, na súde
- maloletý rodič len na súde

§ 93

- zapretie otcovstva, ktoré bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov môže – otec
- matka

§ 94

- Určenie otcovstva rozhodnutím súdu

§ 95

- Ak domnelý otec nežije, návrh sa podáva proti opatrovníkovi, ktorého určí súd
- návrh môže podať ktokoľvek bez obmedzenia na lehotu
- s konaním je spojené ÚPP § 113 ods. 2 O.s.p.
- dokazovanie sa vykonáva podľa § 120 ods. 2 O.s.p. aj tie, ktoré účastníci nenavrhlí

§ 96

- zapretie otcovstva na návrh dieťaťa
- 2 štádia – konanie o prípustnosti zapretia otcovstva
 - ak je v záujme dieťaťa a rodičom uplynula lehota → môže dieťa po právoplatnosti konania podať návrh na zapretie otcovstva

OSVOJENIE

§ 97

- rovnaký vzťah ako medzi rodičmi a deťmi – práva a povinnosti rodiča
- rozhoduje súd na návrh osvojiteľa

§ 98

- kto môže byť osvojiteľ
- Výnimka § 100 ods. 3

§ 99

- primeraný vekový rozdiel
- osvojiť možno len maloleté dieťa, ak je to v jeho záujme

§ 100 ods. 3!!!

§ 102

Nie je potrebný súhlas druhého rodiča

§ 106 ods. 3

Osvojitelia môžu sprostredkovať informácie o rodičoch

§ 107 – zrušenie osvojenia